

Dr Nataša Stojanović

Vanredni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Nišu

NASLEDNO PRAVO

LATINSKE SENTENCE

1. **Aequum enim esse videtur nepotes neptesque in parentis sui locum succedere.** Izgleda pravično da unuci i unuke naslede (po pravu predstavljanja) ono što bi pripalo njihovim roditeljima.
2. **Affinitatis iure nulla successio permittitur.** Po osnovu srodstva po tazbini nema nasledjivanja.
3. **Ambulatoria est voluntas defuncti usque ad vitae supremum exitum.** Volja ostavioca je promenljiva do zadnjeg časa života.
4. **Bona vacantia mortuorum tunc ad fiscum transferruntur, si nullum ex quaelibet sanguinis linea legitimum reliquerit intestatus heredem.** Nasledje pripada državi, ako lice umrlo bez testamenta nije ostavilo nikakvog zakonskog naslednika bilo kog stepena srodstva.
5. **Dicat testator et erit lex.** Što odredi ostavilac postaće zakon.
6. **Et plures in unius locum possunt substitui, vel unus in plurium.** Više lica mogu biti supstituiti jednog, kao što jedno lice može biti supstitut više.
7. **Etiam quae futurae sunt, legari possunt.** I buduće stvari mogu biti predmet legata.
8. **Hereditas nihil aliud est, quam successio in universum ius quod defunctus habuerit.** Nasledjivanje nije ništa drugo nego stupanje u sva prava i obaveze koje je imao umrli.
9. **Hereditas pro parte adiri nequit.** Nasledje se ne može delimično prihvatiti. Naslednik može ili u celini prihvatiti ili u celini odbiti nasledje na koje je pozvan.
10. **Hereditas viventis non datur.** Živ čovek ne može biti nasledjen.
11. **Heres et defunctus una eademque persona utuntur.** Naslednik i ostavilac imaju jedan te isti položaj. Naslednik produžuje ličnost ostavioca.
12. **In quantitate patrimonii exquirenda, visum est mortis tempus spectari.** Pri utvrdjivanju vrednosti imovine ostavioca treba imati u vidu stanje u momentu smrti.
13. **In testamentis plenius testatoris intentionem scrutamur.** Kod testamenta treba najpotpunije ispitati volju ostavioca.
14. **Integritas mentis, non corporis sanitas testatoris exigenda est.** Ostavilac treba da je pri zdravoj pameti, ali ne i zdrava tela.
15. **Legata non debentur, nisi deducto aereo alieno, aliquid superstet.** Legati se moraju izvršiti samo ako po isplati dugova nešto preostane.

16. **Legata sub conditione relicta, non statim sed cum conditio exstiterit deberi incipiunt. Ideoque interim delegari non potuerunt.** Legati ostavljeni pod uslovom, ne stvaraju odmah obavezu, nego od časa kad bi se ispunio uslov. Zbog toga se u medjuvremenu ne mogu ustupati trećim licima.
17. **Legato generaliter relicto, ne optimus vel pessimus accipiatur.** Ako je naslednicima naloženo da legataru daju neku stvar čiji kvalitet testator nije naznačio, uzima se da treba da budu srednjeg kvaliteta (ni najgoreg ni najboljeg).
18. **Legatum accipiendum est, quod a quo legatum sit intelligitur, licet nomen pronuntiatum non sit.** Uzima se da je ostavljeno kao legat ono što je ostavilac smatrao legatom, bez obzira što njegov naziv nije pomenut.
19. **Legatum est donatio testamento relicta.** Legat je poklon ostavljen testamentom.
20. **Mortis causa donationes vice legatarum funguntur.** Pokloni za slučaj smrti smatraju se kao legati.
21. **Mortis causa donationes infirmantur per aes alienum.** Pokloni za slučaj smrti umanjuju se dugovima. Poverioci ostavioca imaju preče pravo naplate od poklonoprimca.
22. **Neminem oportet plus legati nomine praestare quam ad eum ex hereditate pervenit.** Niko nije dužan da dâ na ime legata više nego što je primio od nasledstva.
23. **Nemo praesumitur ludere in extremis.** Ne pretpostavlja se da bi se neko šalio u času smrti (zato teret dokazivanja pada na onog koji to tvrdi).
24. **Non praesumitur testator heredem gravare voluisse.** Ne pretpostavlja se da je ostavilac hteo opteretiti naslednika. Samo izrično navedena opterećenja obavezuju naslednika.
25. **Omnis hereditas, quamvis postea adeatur, tamen ex tempore mortis continuatur.** Svako nasledstvo, mada i kasnije prihvaćeno, pripada nasledniku od časa smrti ostavioca.
26. **Partes renuntiantium accrescunt invitis.** Delovi nasledja onih koji ga ne prihvate, prirastaju (ostalim naslednicima) i protiv njihove volje.
27. **Paterna paternis, materna maternis.** Očeva imovina očevim, a majčina majčinim naslednicima.
28. **Quae in testamento ita sunt scripta ut intellegi non possint, perinde sunt ac si scripta non essent.** Što je u testamentu tako napisano da se ne bi moglo razumeti, smatra se kao da nije ni napisano.
29. **Qui acquirit sibi, acquirit heredibus.** Ko stiče za sebe, stiče i za naslednika.
30. **Qui sui heredes sunt, ipso iure heredes etiam ignorantes constituuntur, ut furiosi, aut infantes et peregrinantes.** Bliži srodnici ostavioca postaju naslednici po sili zakona čak i ne znajući to, kao npr. duševno bolesni, deca ili oni koji su na putu.
31. **Quod aedificatur in area legata, cedit legato.** Što se sagradi na zemljištu koje je nekome legirano, smatra se legatom.
32. **Recusari hereditas non tantum verbis, sed etiam re potest, et alio quovis iudicio voluntatis.** Nasledstvo se može odbiti ne samo rečima, nego i delom, i svakom drugo izjavom volje.

33. **Si alii usus, alii fructus eiusdem rei legetur: id percipiet fructuarius quod usuario supererit.** Ako bi se na istoj stvari u vidu legata jednima ostavila upotreba a drugima plodouživanje, plodouživaocu će pripasti ono što preostane uzuaru.
34. **Si quis debitori suo liberationem legaverit, legatum utile est.** Valjan je legat kojim se oprašta dug dužniku.
35. **Si res legata sine facto heredis perierit, legatario decedit.** Ako bi stvar koja je ostavljena kao legat propala bez udela naslednika, šteta pada na legatara.
36. **Sicut delatam repudians hereditatem post quaerere non potest, ita quaesitam repudiando nihil agit.** Kao što se ne može tražiti jednom odbijeno nasledstvo, teko se ne može ni odbiti jednom prihvaćeno.
37. **Testamenta cum duo inter se pugnancia reperiuntur, ultimum ratum est, sic est cum duo inter se pugnancia reprobantur in eodem testamento.** Kad se pronadju dva medjusobno suprotna testamenta, poslednji je valjan; tako je i kad se u istom testamentu nadju dve, medjusobno suprotne, odredbe
38. **Testamentum est voluntatis nostrae iusta sententia de eo quod quis post mortem suam fieri velit.** Testament je valjana izjava naše volje o tome šta bi neko želeo da se učini posle njegove smrti.
39. **Testator non praesumitur frustra testari voluisse.** Pretpostavka je da ostavilac nije uzalud pravio testament. Ako je de cuius napravio testament, pa je nejasno šta je želeo da naredi u njemu, onda se mora poći od pretpostavke da to nije zato da ponovi ono što bi i po propisima o intestatskom nasledju nastupilo, nego da u tome nešto izmeni.
40. **Thesaurum in sepulchro ponit, qui senem heredem facit.** Ko starca postavlja za naslednika, sahranjuje blago u grob.